

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ

КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ ТА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ОБ'ЄДНАННЯ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ –
РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «УКРАЇНСЬКИЙ
СОЮЗ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ»

**Моніторинг і коментарі
до нормативно-правових актів
у сфері оподаткування та митного
регулювання**

Вересень, 2019 р.

Харків, 2019

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування та митного регулювання – спільний, постійно діючий проект НДЦ ІПР НАН України (<http://ndc-ipr.org>), кафедри митної справи та оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://www.kaffinop.hneu.edu.ua>) і Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області – регіонального відділення всеукраїнської громадської організації «Український союз промисловців і підприємців».

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз нормативно-правових актів у сфері оподаткування та митного регулювання;
- експертна оцінка ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; оцінку можливої результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструменту порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих і нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- зміни системи оподаткування й адмініструванні податків;
- зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами;
- зміни в митному регулюванні ;
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів.

Зміст

1. Система оподаткування й адміністрування податків	-
1.1. Реформування податкової системи	-
1.2. Регіональні аспекти оподаткування	-
1.3. Адміністрування податків	-
1.4. Податковий контроль	4
2. Окремі податки і збори	-
2.1. Податок на прибуток підприємств	-
2.2. Податок на доходи фізичних осіб	-
2.3. Податок на додану вартість	6
2.4. Акцизний податок	-
2.5. Екологічний податок	-
2.6. Рентна плата	-
2.7. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	-
2.8. Транспортний податок	-
2.9. Плата за землю	-
2.10. Єдиний податок	-
2.11. Туристичний збір	-
3. Митне регулювання	7
4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	9
5. Довідкова інформація	12
6. Нормативно-правові акти, що набули чинності у вересні 2019 р.	13

1. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

1.4. Податковий контроль

1.4.1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес. Закон України від 18.09.2019 р. № 101-ІХ. Набув чинності 25.09.2019 р. (Урядовий кур'єр від 25.09.2019 — № 183)

Коментар. Згідно з зазначеним Законом України передбачається внести зміни до Кримінального кодексу України відносно статті 212. А саме підвищено розмір сум фактичного ненадходження до бюджету податків, зборів та інших обов'язкових платежів для встановлення наявності ознак складів кримінальних правопорушень. Тепер поріг ухилення від сплати податків, після якого можна притягнути до відповідальності згідно зі ст. 212 ККУ:

Стара редакція	Нова редакція
під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в одну тисячу і більше раз перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (960 тис. грн)	під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (2 млн. 881,5 тис. грн)
під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (2 млн. 881,5 тис. грн)	під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (4 млн. 802,5 тис. грн)
під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (4 млн. 802,5 тис. грн)	під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в сім тисяч і більше разів перевищують неоподаткований мінімум доходів громадян (6 млн. 723 тис. грн)

Слід зазначити, що для кримінальної відповідальності неоподаткований мінімум доходів громадян встановлюється на рівні податкової соціальної пільги (у 2019 році – 960,50 грн).

Паралельно з підвищенням порогів притягнення до відповідальності у 2,5-3 рази збільшено штрафи за вчинення злочинів, передбачених ч. 1 та 2 ст. 212 КК України.

Стара редакція	Нова редакція
за умисне ухилення від сплати податків в значних розмірах (ч. 1 ст 212 ККУ) передбачено штраф від 1 000 до 2 000 НМДГ (17-34 тис. грн)	за умисне ухилення від сплати податків в значних розмірах (ч. 1 ст 212 ККУ) передбачено штраф від 3 000 до 5 000 НМДГ (51-85 тис. грн.)
ті ж дії, вчинені за попередньою змовою або у великих розмірах (ч. 2 ст 212 ККУ), - від 2 000 до 3 000 НМДГ (34-51 тис. грн)	ті ж дії, вчинені за попередньою змовою або у великих розмірах (ч. 2 ст 212 ККУ), - від 5 000 до 7 000 НМДГ (85-119 тис. грн)

Зазначений Закон було прийнято з метою гуманізації кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків та усунення можливості використання на практиці в якості інструменту численних зловживань та тиску службових осіб слідчих органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.

Таким чином, Закон запроваджує більш гуманну модель відповідальності за ухилення від сплати податків, а також зменшує адміністративний тиск на бізнес в Україні. Можливо, після відмови від карального контролю за ухиленням від сплати податків у державі буде більш сприятливе середовище для підприємців, однак є побоювання, що нечесний бізнес може скористатися гуманізацією законодавства для застосування нових схем для уникнення оподаткування.

2. ОКРЕМІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

2.3. Податок на додану вартість

2.3.1. Про розгляд запиту Українського бухгалтерського тижневика «Дебет-Кредит» щодо питань, пов'язаних з втратою чинності наказу Міністерства фінансів України від 01.07.1997 року №141. Лист Міністерства фінансів України від 12.09.2019 р. № 35210-07-10/22881. Оприлюднено на сайті Ліга-закон 19.09.2019 р. (http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF19071.html).

Коментар. Міністерство фінансів України в своєму Листі надало роз'яснення щодо питань бухгалтерського обліку ПДВ після скасування Інструкції з бухгалтерського обліку податку на додану вартість від 01.07.1997 р. № 141.

Зокрема зазначено:

1. Якщо підприємство відповідно до законодавства застосовує для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності МСФЗ, то для нього вимоги МСФЗ є правилами бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
2. Порядок формування облікової політики визначено розділом II Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» від 27.06.2013 р. № 635.
3. Для відображення господарських операцій з ПДВ в бухобліку підприємство у звичайному порядку має застосовувати План рахунків та Інструкцію Міністерства фінансів України «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджену наказом 30.11.1999 р. № 291.

Загалом слід відмітити, що позитивним є поява такого роз'яснення. З іншого боку, на відміну від Інструкції № 141 в Листі № 35210-07-10/22881 відсутні будь-які конкретні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку податку на додану вартість, що може призводити до помилок в бухгалтерському обліку ПДВ.

3. МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України. Закон України від 12.09.2019 р., №73-ІХ. Набув чинності 22.09.2019 р. (Голос України № 180, від 21.09.2019 р.)

Коментар. Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України»

Основною метою проголошено створення передумов для комплексного врегулювання питання розмитнення автомобілів з іноземною реєстрацією в Україні, дотримання митних правил при переміщенні транспортних засобів у митних режимах тимчасового ввезення і транзиту, а також врахування інтересів усіх верств населення при вирішенні вказаного питання.

Законом продовжено на 90 днів строк набрання чинності окремими положеннями законодавчих актів України, якими передбачена посилена відповідальність за порушення при переміщенні транспортних засобів у митних режимах тимчасового ввезення і транзиту на території України, а саме:

- строк, протягом якого митне оформлення транспортних засобів для їх вільного обігу на митній території України, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД та ввезені на митну територію України в період з 1 січня 2015 р. до дня набрання чинності цим Законом і перебувають у митних режимах тимчасового ввезення або транзиту, здійснюється з виконанням митних формальностей відповідно до тимчасового порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів, замінено на 360 днів, замість 270 (ст. 9-2, розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України);

- встановлено, що протягом 360 днів (раніше 270 днів) з дня набрання чинності Законом України “Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України” митне оформлення транспортного засобу, що класифікується за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД та щодо якого не дотримані строки та умови (вимоги) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту

здійснюється за умови сплати належних митних платежів та добровільної сплати до державного бюджету фізичною особою, яка є власником такого транспортного засобу або уповноважена розпоряджатися ним та декларує такий транспортний засіб для вільного обігу на митній території України, коштів у сумі, що дорівнює розміру п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 9-3, розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України).

Прийняття Закону сприятиме врегулюванню питання щодо митного оформлення транспортних засобів, що ввозяться на митну територію України.

4. ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

4.1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб. Закон України від 19.09.2019 р. № 116-ІХ. Набуває чинності 01.01.2021 р. (Голос України від 25.09.2019 р., № 183)

4.2. Про внесення змін до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб. Закон України від 19.09.2019 р. № 115-ІХ. Набуває чинності 01.01.2021 р. (Голос України від 25.09.2019 р., № 183)

Коментар. Зазначеними Законами України законодавчий орган вніс зміни у порядок оподаткування податком на доходи фізичних осіб та єдиним соціальним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закони передбачають з 2021 р. запровадження нової уніфікованої об'єднаної звітності з ПДФО та ЄСВ і встановлення єдиного строку її подання.
Нововведення:

Категорії платників податків

Правила подання звітності

платники податків, у тому числі податкові агенти, платники єдиного внеску

зобов'язані подавати контролюючим органам у строки, встановлені ПКУ для податкового (звітного) місяця, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску

платники єдиного податку першої та другої груп

подають податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, а також відомості про суми ЄСВ, нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників

платники єдиного податку третьої групи

як і раніше, подають податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду. При цьому, у складі податкової декларації платника єдиного податку за IV квартал податкового (звітного) року подають також відомості про ЄСВ, нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників

ФОП на загальній системі оподаткування

подають річну податкову декларацію у строк, визначений підпунктом 49.18.5 ПКУ, в якій поряд з доходами від підприємницької діяльності мають зазначитися інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи, а також відомості про суми ЄСВ, нарахованого на доходи від підприємницької діяльності

фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність

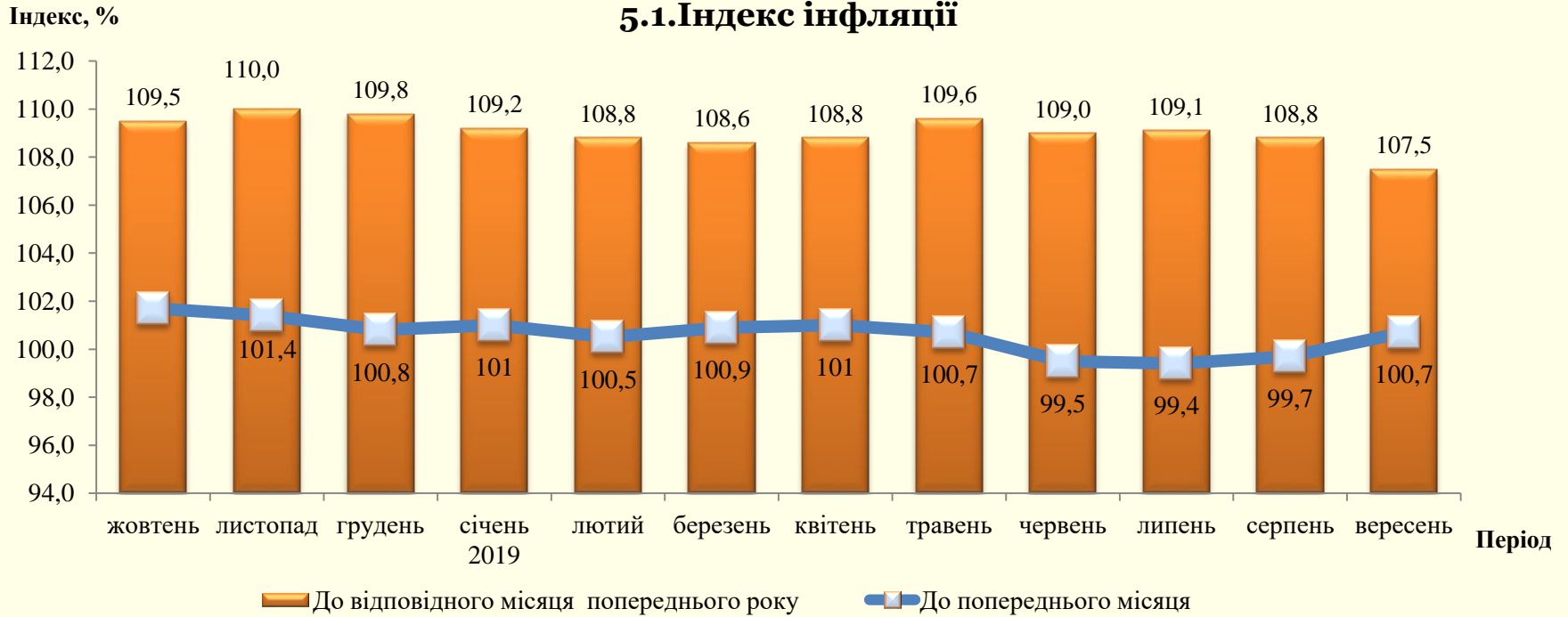
подають річну податкову декларацію, в якій поряд з доходами від провадження незалежної професійної діяльності повинні зазначитися інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи, а також відомості про суми ЄСВ, нарахованого на доходи від провадження незалежної професійної діяльності в розмірах, визначених відповідно до закону

Зазначено, що неподання, подання з порушенням установлених строків, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого з них податку, суми нарахованого єдиного внеску, а також суми отриманої оплати від фізичних осіб за товари (роботи, послуги), якщо такі недостовірні відомості або помилки призвели до зменшення та/або збільшення податкових зобов'язань платника податку, зменшення та/або збільшення сум єдиного внеску та/або до зміни платника податку (застрахованої особи) – тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 510 гривень. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, - тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі 1020 гривень.

Позитивними наслідками нововведень є спрощення подання звітності для бізнесу, зменшення обсягів первинних та звітних документів, спрощення адміністрування податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску, а також підвищення ефективності роботи контролюючих органів.

5. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

5.1. Індекс інфляції

За даними Державної служби статистики України, у вересні 2019 р. показник інфляції, порівняно із попереднім місяцем, підвищився на 1%. З початку року індекс споживчих цін становить 3,4%. Порівняно з вереснем 2018 р. (за останні 12 місяців) ціни на споживчому ринку зросли на 7,5%.

Значення індексу інфляції може впливати на:

- коригуючі коефіцієнти, які застосовуються до ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.22 ПКУ);
- індексацію нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 ПКУ);
- базу оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (п. 2921.2 ПКУ);
- індексацію ставок акцизного податку, екологічного податку, рентної плати (абз. 9 пункту 4 Розділу XIX).

6. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО НАБУЛИ ЧИННОСТІ У ВЕРЕСНІ 2019 р.

Найменування нормативного акту	Дата набуття чинності
Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України. Закон України від 12.09.2019 р. №73-ІХ.	22.09.2019 р. (див. даний випуск моніторингу)
Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес. Закон України від 18.09.2019 р. № 101-ІХ.	25.09.2019 р. (див. даний випуск моніторингу)

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України (<http://ndc-ipr.org>) і кафедрою митної
справи та оподаткування Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця (<http://www.kaffinor.hneu.edu.ua>)
за підтримки Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області -
регіонального відділення Всеукраїнської громадської організації
«Український союз промисловців і підприємців»**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР НАН України з наукової роботи, доктора економічних наук, професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

доцента кафедри митної справи та оподаткування, к.е.н., доц. **А.О. Єніної**;

доцента кафедри митної справи та оподаткування, к.е.н., доц. **Н. О. Москаленко**

доцента кафедри митної справи та оподаткування, к.е.н., доц. **О.Є. Найденка**;

доцента кафедри митної справи та оподаткування, к.е.н. **В.В. Карпової**;

доцента кафедри митної справи та оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

аспіранта кафедри митної справи та оподаткування **М.В. Гомон**;

аспіранта кафедри митної справи та оподаткування **А.О. Красної**

за участю:

виконавчого директора Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області - регіонального відділення ВГО УСПП **Е. Є. Набоки**.

[Перейти до інших випусків моніторингу](#)